

***Η ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΣΦΥΞΙΑ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ, Η ΑΜΦΙΒΟΛΗ
ΕΥΣΤΑΘΕΙΑ ΤΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΝΕΑ ΥΦΕΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ***

Άρθρο του Γεράσιμου Γ. Σαπουντζόγλου

Καθηγητή Τραπεζικής Οικονομικής στο
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Το κείμενο αυτό, που γράφεται στα μέσα Ιουνίου 2020, προσπαθεί να σκιαγραφήσει όχι μόνο το προφίλ της ελληνικής οικονομίας και τις συνθήκες αβεβαιότητας και απόγνωσης που κυριαρχούν στη ελληνική κοινωνία, αλλά και να θίξει το πρόβλημα του πολιτικού αδιεξόδου που θα καταγράφεται ολοένα και πιο έντονα από το τέλος του ερχόμενου φθινοπώρου.

Είναι γεγονός ότι οι αρνητικές, τελικά, επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας κατά το 2^ο εξάμηνο του 2019 εντάθηκαν σε υπέρμετρο και μη αναμενόμενο βαθμό λόγω της πανδημίας του Covid -19, έτσι ώστε η χώρα να αντιμετωπίζει πλέον για το 2020 την πιο βαθιά ύφεση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τις Εαρινές Προγνώσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η ελληνική οικονομία θα συρρικνωθεί το 2020 κατά 9,75% και η «επίσημη» ανεργία θα ξανασκαρφαλώσει στο 20%. Πρόκειται για μια «συνεχιζόμενη ελληνική τραγωδία» που κλείνει πλέον μια 10ετία γιατί έρχεται να προστεθεί στην εποχή της μνημονιακής περιόδου και να ανατρέψει καθοριστικά τις όποιες θετικές εξελίξεις των μακροοικονομικών επιδόσεων της ελληνικής οικονομίας στην περίοδο του β. εξαμήνου 2017 – α. εξαμήνου 2019. Αυτή η τρέχουσα ελληνική ύφεση του 2020 θα είναι σημαντικά μεγαλύτερη από εκείνη του συνόλου της οικονομίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (-7,5%) και της Ευρωζώνης (-7,75%). Υπενθυμίζεται για τις 2 χώρες της Ε.Ε. που αντιμετώπισαν σωρεία κρουσμάτων και θανάτων λόγω της πανδημίας και του αντίστοιχου lockdown, οι οικονομικές επιδόσεις τους ακολουθούν την Ελλάδα καταγράφοντας για μεν την Ιταλία μείωση του ΑΕΠ κατά 9,5% για δε την Ισπανία 9,4%. Επισημαίνεται, επίσης, ότι λαμβάνοντας υπόψη τις εποχικές διορθώσεις των μακροοικονομικών επιδόσεων της ελληνικής οικονομίας το Πραγματικό ΑΕΠ κατά το 1^ο τρίμηνο (Q1) του 2020 μειώθηκε κατά 0,9%, ενώ τα αντίστοιχα τρίμηνα (Q1) του 2019 και 2018 αυξανόταν κατά 1,6% και 2,7%, αντίστοιχα. Η συμμετοχή του lockdown στις 90 ημέρες του Q1 είναι μόνο 7,7%.

Ταυτόχρονα, καταγράφονται οι ακόλουθες εφιαλτικές εκτιμήσεις: Το ΔΝΤ προβλέπει για τα κράτη μέλη της Ευρωζώνης το 2020 ύφεση 10,2%, η Εθνική Τράπεζα εκτιμά για β. 3μηνο του 2020 μείωση του ΑΕΠ κατά 15%, ενώ ο Υπουργός Οικονομικών αναφέρει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι η συρρίκνωση του ΑΕΠ κατά το β. 3μηνο του 2020 θα αγγίξει το 16%.

Αυτή η ζοφερή εξέλιξη της ελληνικής οικονομίας, που θα σηματοδοτήσει τραγικές συνέπειες στα χαμηλά και μεσαία εισοδηματικά στρώματα της κοινωνίας, οφείλεται, μεταξύ άλλων, στη συρρίκνωση της συνολικής επενδυτικής δαπάνης του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα της οικονομίας, στη χρηματοοικονομική ασφυξία του ιδιωτικού τομέα (επιχειρήσεις & νοικοκυριά) και στη νέα δημοσιονομική εκτροπή που καταγράφεται πλέον ως τραγική απειλή, θυμίζοντας το όχι μακρινό παρελθόν μας. Είμαστε μπροστά σε μια αδρανοποίηση των πολλαπλασιαστών και επιταχυντών της ελληνικής οικονομίας.

Με βάση τα τελευταία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, η επενδυτική καχεξία αποτυπώνεται στον τριμηνιαίο δείκτη του Ακαθάριστου Σχηματισμού Παγίου Κεφαλαίου (σε τρέχουσες τιμές) που, από 5,44 δισεκ. € το τρίτο τρίμηνο (Q3) του 2019, έπεσε στα 5,35 δισεκ. € το τέταρτο τρίμηνο (Q4) του 2019, για να καταλήξει στα 5,05 δισεκ. € το πρώτο τρίμηνο (Q1) του 2020. καταγράφοντας για το ως άνω 9μηνο μια μείωση της τάξης του 7,2%. Παράλληλα, η δημοσιονομική κατάρρευση απεικονίζεται εύλογα από την εκτίναξη του Πρωτογενούς Ελλείμματος στο α. 5μηνο του 2020 στα 7,4 δισεκ. €, ενώ τα Έσοδα του Μαΐου 2020 μειώθηκαν τραγικά, δηλαδή κατά 33,5%.

Με βάση τις πιο πάνω «μακροοικονομικές» και «δημοσιονομικές» πρόσφατες εξελίξεις και εκτιμήσεις, εκείνο που συνθέτει τον πυρήνα του προβληματισμού μας είναι η συνεχιζόμενη «χρηματοοικονομική ασφυξία» των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών, η οποία συμπληρώνει ήδη μια 10ετία βασανιστικής παρουσίας στη χώρα.

Κύριο χαρακτηριστικό της αξιολόγησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος μιας χώρας είναι η διαπίστωση του βαθμού της «αποτελεσματικότητας» και της «ευστάθειάς» του. Έχουν γραφεί πολλά περί αυτής και δεν είναι ανάγκη να τα επαναλαμβάνουμε. Όμως, όσον αφορά την αξιολόγηση της «αποτελεσματικότητας», πέρα από τους δείκτες της απόδοσης των ιδίων κεφαλαίων (βλ. δείκτη ROE-Return on Equity), τους δείκτες της απόδοσης του ενεργητικού (δείκτη ROA-Return on Assets) καθώς και τις μεταξύ τους σχέσεις και μεταβλητές, εκείνο που έχει σημασία στο προκείμενο ζήτημα είναι το αν αυτές οι «ελληνικές τράπεζες» έχουν τη διάθεση και την ικανότητα να παρέχουν την απαιτούμενη και αναγκαία ρευστότητα στην πραγματική οικονομία. Τούτο, με δεδομένο το βαρύτατο παρελθόν τους, τις ευθύνες των διοικήσεών τους για την υπέρμετρη πιστωτική τους επέκταση στη 10ετία του 2000-2010, για το φορτίο των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (NPEs) που κουβαλούν ακόμα στα χορηγητικά χαρτοφυλάκιά τους, αλλά και για τον

μη αποτελεσματικό εποπτικό έλεγχο. Γεγονότα, που μαζί με το απόθεμα των κρατικών ομολόγων που είχαν στα επενδυτικά χαρτοφυλάκιά τους, τις οδήγησαν στις τρεις, σχεδόν πρόσφατες, ανακεφαλαιοποιήσεις και στην καταβαράθρωση της αξίας των μετοχών τους.

Εύλογα λοιπόν διατυπώνεται η άποψη ότι η «χρηματοοικονομική ασφυξία» των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών επιδεινώνεται συνεχώς, με κύριο χαρακτηριστικό την αναποτελεσματική τραπεζική διαμεσολάβηση απέναντι στις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες ρευστότητας του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα της οικονομίας, που αναμένεται να κορυφωθούν τους επόμενους μήνες.

Είναι χαρακτηριστικό της κατάστασης αυτό που αποκαλύπτεται από τον ακόλουθο πίνακα, όπου οι χορηγήσεις των τραπεζών προς τον ιδιωτικό τομέα (επιχειρήσεις & νοικοκυριά) καταγράφουν για την περίοδο 30.6.2019 – 30.4.2020 μια συνεχή μείωση των τραπεζικών δανείων – πιστώσεων (υπόλοιπα), γεγονός που υπονοεί τη σημαντική συρρίκνωση της παρεχόμενης ρευστότητας μέσω νέων δανείων - πιστώσεων σε σημείο να καταγράφεται μια συνολική μείωση των υπολοίπων κατά 13,4 δισεκ. €. Αυτή η διαχρονική απομείωση των τραπεζικών απαιτήσεων του 10μήνου 1.7.2019 - 30.4.2020 αφορά τις επιχειρήσεις (-2,5 δισεκ. €), τους ιδιώτες - νοικοκυριά (-8,3 δισεκ. €), καθώς και τους ελεύθερους επαγγελματίες, τους αγρότες, και τις ατομικές επιχειρήσεις (-2,6 δισεκ. €).

ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ (Υπόλοιπα - Εκατ.€)						
	ΙΟΥΝΙΟΣ 2019	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019	ΜΑΡΤΙΟΣ 2020	ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2020	Παρατηρήσεις - Μεταβολές	
I. Μη Χρηματοπιστωτικές Επιχειρήσεις	69.175	67.349	66.186	66.678	Διαδοχικές Μειώσεις	Δ = -2,5 Δισεκ. €
II. Ιδιώτες	74.088	69.367	66.061	65.787	Διαδοχικές Μειώσεις	Δ = -8,3 Δισεκ. €
Εκ των οποίων:						
II. 1. Στεγαστικά	54.973	52.335	50.130	49.979	Διαδοχικές Μειώσεις	Δ = -5,0 Δισεκ. €
II.2. Καταναλωτικά	18.107	16.124	15.184	15.059	Διαδοχικές Μειώσεις	Δ = -3,1 Δισεκ. €
II.3. Λοιπά	1.007	908	747	749		
III. Ελεύθεροι Επαγγελματίες, Αγρότες, Ατομικές Επιχ/σεις	11.100	10.532	8.536	8.507	Διαδοχικές Μειώσεις	Δ = -2,6 Δισεκ. €
ΣΥΝΟΛΟ	154.363	147.248	140.783	140.972	Διαδοχικές Μειώσεις	Δ = -13,4 Δισεκ. €

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος – Ανάλυση Χρηματοδότησης Κατοίκων Εσωτερικού, πλην NXI, από εγχώρια NXI – Αντληθέντα Στοιχεία την 15.6.2020.
NXI: Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα.

Όσον αφορά την ανά κλάδο οικονομική δραστηριότητα, τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος αποκαλύπτουν στον σχετικό πίνακά της ότι οι επιχειρήσεις που πλήγηκαν περισσότερο απ' όλους στην παροχή χορηγήσεων από τις εγχώριες τράπεζες, κατά την ίδια περίοδο, είναι οι κατασκευές, το εμπόριο, ο τουρισμός και η εστίαση, καθώς και ο κλάδος των επιστημονικών, τεχνικών και διοικητικών υπηρεσιών.

Όμως, ενώ όλες αυτές οι πιο πάνω εξελίξεις συμβαίνουν στις «απομοχλευμένες» εγχώριες τράπεζες, αυτές συνεχίζουν να καταγράφουν μια εντυπωσιακή αύξηση των καταθέσεων σε όλη την ως άνω περίοδο αναφοράς των 10 μηνών (+ 9 δισεκ. € ή +6,7%). Πράγματι, ο ακόλουθος πίνακας με τα πιο πρόσφατα στοιχεία της ΤτΕ, αποκαλύπτει ότι οι καταθέσεις των νοικοκυριών στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα αυξήθηκαν κατά 6,7 δισεκ. €, ενώ εκείνες των επιχειρήσεων κατά 2,3 δισεκ. €.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (Υπόλοιπα - Εκστ.€)					
	ΙΟΥΝΙΟΣ 2019	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019	ΜΑΡΤΙΟΣ 2020	ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2020	Παρατηρήσεις - Μεταβολές
I. Επιχειρήσεις	21.449	23.242	23.920	23.719	Αύξηση: 2,3 Δισ.€
II. Νοικοκυριά	112.507	116.679	117.628	119.254	Αύξηση: 6,7 Δισ.€
ΣΥΝΟΛΟ	133.956	139.921	141.548	142.973	Δ = + 6,7%
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος – Καταθέσεις και Repos των μη NXI στα NXI στην Ελλάδα – Αντληθέντα Στοιχεία την 15.6.2020					

Όμως, αν τα παραπάνω αφορούν μια πρόχειρη και συνοπτική αξιολόγηση της «αποτελεσματικότητας» του εγχώριου τραπεζικού συστήματος, η συζήτηση περί των προοπτικών της «ευστάθειάς» του οφείλει να λάβει υπόψη της τα ακόλουθα:

- Την αναμενόμενη σημαντική αύξηση του αποθέματος (σήμερα περί τα 71 δισεκ. €) των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (NPEs) των τραπεζικών χαρτοφυλακίων (banking books), λόγω του lockdown της πανδημίας, που εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε επιπλέον 9 – 11 δισεκ. €, επαναφέροντας το σύνολο του stock των NPEs στα επίπεδα των 80 δισεκ. €, περίπου, γεγονός που θα πλήξει περαιτέρω τη χρηματοοικονομική ισορροπία των εγχώριων τραπεζών.
- Η ως άνω εξέλιξη είναι επόμενο να προκαλέσει ένα «νέο κύμα Τιτλοποιήσεων» των μη εξυπηρετούμενων απαιτήσεων των τραπεζών (δεδομένου του περιορισμένου μεγέθους του σχεδίου Ηρακλής και του ανέφικτου σχεδίου του Αναβαλλόμενου Φόρου), με στόχους την απομάκρυνση του πιστωτικού κινδύνου από τα υφιστάμενα τραπεζικά χαρτοφυλάκια και την πρόσκτηση της, έστω και περιορισμένης, ρευστότητας. Πρέπει να επισημανθεί εδώ η

πιθανότητα ανάπτυξης μιας μορφής τύπου «σκιάδους τραπεζικής» (shadow banking), λόγω της πρακτικής των πολλαπλών αλληπάλληλων τιτλοποιήσεων.

- Με δεδομένο ότι το συνολικό απόθεμα των μη εξυπηρετούμενων απαιτήσεων των τραπεζών της Ε.Ε. εκτιμώμενου ύψους σήμερα περί τα 550 δισεκ. € (με προοπτικές ανόδου στα 620 δισεκ. €, στο τέλος του 2020), η πιθανότητα δημιουργίας μιας Ευρωπαϊκής Bad Bank, που θα προβεί στην απορρόφηση των μη εξυπηρετούμενων απαιτήσεων των ευρωπαϊκών πιστωτικών ιδρυμάτων, φαίνεται πολύ περιορισμένη. Κατά συνέπεια, το μόνο που μπορεί πλέον να συζητηθεί είναι η δημιουργία μια Εθνικής Κακής Τράπεζας, ιδίου σκοπού, με προβληματισμό ως προς το ύψος του ιδρυτικού κεφαλαίου και τη μετοχική σύνθεση. Σημειώνεται ότι η εξελισσόμενη δημοσιονομική κατάσταση της χώρας (ύψος δημοσίου ελλείμματος και χρέους) δεν επιτρέπουν την αντιμετώπιση της σύστασης και λειτουργίας αυτής με μετακύλιση του κόστους στους Έλληνες φορολογούμενους. Κατά συνέπεια, η μόνη εφικτή προοπτική είναι είτε η προετοιμασία των μετόχων των εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων (συστημικών και μη) για μια σημαντική Αύξηση του Μετοχικού Κεφαλαίου τους μέσα στο 2021, είτε η προετοιμασία της κυβέρνησης για μια 4^η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών, με ότι συνεπάγεται αυτό. Ένας νέος κύκλος αξιόπιστων stress tests μετά, τον ερχόμενο Οκτώβριο, θα αποκαλύψει το ύψος της απαιτούμενης ενίσχυσης των Ιδίων Κεφαλαίων τους. Στη λογική αυτή εντάσσεται και το ενδεχόμενο σενάριο μιας πιθανής συγχώνευσης μεταξύ 2 ή και 3 εγχώριων τραπεζών, με ότι αυτό συνεπάγεται στην κρατούσα μορφή της τραπεζικής αγοράς και στο απασχολούμενο ανθρώπινο δυναμικό.
- Το γεγονός της προσωρινής μερικής αναστολής (Moratorium) των προτύπων της Βασιλείας III (που επίσημα τέθηκε σε πλήρη εφαρμογή την 1.1.2019) και που αφορά την Κεφαλαιακή Επάρκεια των τραπεζών, τον Δείκτη Μόχλευσης, τους Δείκτες Ρευστότητας και την εφαρμογή των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (κυρίως IFRS 9), χωρίς όμως να έχουν ξεκαθαριστεί αναλυτικά οι λεπτομέρειες και τα διανύσματα εφαρμογής (βλ. Συμφωνία Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Ευρωκοινοβουλίου).
- Τις ανακοινώσεις του ESM αναφορικά με την ενδεχόμενη χαλαρή αντιμετώπιση του αποθέματος των χρεογράφων των κρατών μελών που βρίσκονται ήδη στο χαρτοφυλάκιο του ESM, καθώς και την συνέχιση της εφαρμογής από την ΕΚΤ μιας «Μη Συμβατικής Νομισματικής Πολιτικής» (Unconventional Monetary Policy), με κύρια εργαλεία που ενδιαφέρουν τη χώρα μας όπως: Τα *Ειδικά Μέτρα Πράξεων πιο Μακροπρόθεσμης Αναχρηματοδότησης (Long-Term Refinancing Operations - LTROs)*, η *Διευκόλυνση μέσω Εξασφαλίσεων (Easing Of Collateral - EOF)*, το *Πρόγραμμα Αγοράς Τίτλων (Securities Market Programme – SMP)*, το *Διευρυμένο Πρόγραμμα Αγοράς Περιουσιακών Στοιχείων (Expanded*

Asset Purchase Programme – APP), και κυρίως την πολυαναμενόμενη *Ποσοτική Χαλάρωση μέσω Αγοράς Περιουσιακών Στοιχείων (Quantitative Easing – QE)*.

Με δεδομένο το ως άνω πλαίσιο λειτουργίας και επιδόσεων της ελληνικής οικονομίας και του χρηματοπιστωτικού συστήματος και προσπαθώντας να εκτιμήσουμε τις οριστικές συνέπειες που θα έχει το φαινόμενο της πανδημίας του Covid -19 (ή ακόμα και η πιθανολόγηση ενός ενδεχόμενου lockdown), δηλαδή ένα σενάριο σημαντικών κινδύνων και αβεβαιότητας, είμαστε υποχρεωμένοι να επισημάνουμε επίσης τα ακόλουθα:

1^ο. Την παντελή αναποτελεσματικότητα του Ταμείου Επιχειρηματικότητας (TEPIX II) που αφορά την δυνατότητα επιδότησης του δανειακού επιτοκίου. (Ποσοστό αστοχίας 90%).

2^ο. Την σημαντικά εκρηκτική αύξηση των αιτήσεων προς το Ταμείο Εγγυοδοσίας της πρόσφατα ιδρυθείσας Αναπτυξιακής Τράπεζας (βλ. Ν. 4608/25.4.2019 για την μετατροπή και διεύρυνση των αρμοδιοτήτων του πρώην ΕΤΕΑΝ Α.Ε.), με εκτιμώμενο συνολικό αριθμό αιτήσεων άνω των 100.000 για ένα πρόγραμμα παροχής εγγυήσεων (18 δισεκ. €) προς τις τράπεζες.

3^ο. Την καθυστερημένη εισαγωγή στη Βουλή ενός Σχεδίου Νόμου που αφορά τη σύσταση φορέων για παροχή Μικροπιστώσεων (max. 25.000€), αναγκαίων για την άμεση επιβίωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και επαγγελματιών, αλλά και με σοβαρά προβλήματα ως προς την «μελλοντική» λειτουργία τους, αφού η απουσία λεπτομερειακών κριτηρίων αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών τους και του τρόπου διοίκησης αυτών θα σηματοδοτήσει μια νέου τύπου «σκιάδη τραπεζική» (shadow banking) και ενδεχόμενη λειτουργική «αδιαφάνεια» (opacity), με κίνδυνο την πρόκληση σοβαρών αστικών & ποινικών ευθυνών. Ο αποκλεισμός των επιμελητηριακών φορέων, του ΤΠ&Δ αλλά και μιας σειράς αξιόπιστων και υγιών συνεταιριστικών τραπεζών είναι δυσερμήνευτος.

4^ο. Την προοπτική σύστασης και λειτουργίας ενός Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανασυγκρότησης από τις συνέπειες της πανδημίας (ύψους 750 δισεκ. €, εκ των οποίων 500 δισεκ. € ως επιχορηγήσεις και 250 δισεκ. € ως δάνεια) με αδιευκρίνιστες, μέχρι στιγμής, από την Σύνοδο Κορυφής (19.6.2020), πολιτικές επιλογές για τη λειτουργία του (με δανεισμό από τον κοινοτικό προϋπολογισμό, άρα σημαντικότερη αύξηση του μεγέθους του ή με έκδοση ομολόγων;), χωρίς να έχουν αποφασιστεί ακόμα τα κριτήρια, οι όροι και οι προϋποθέσεις απορρόφησης των κονδυλίων του ποσού που αναλογεί σε κάθε κράτος μέλος. Για την Ελλάδα οι αρχικές εξαγγελίες ήταν της τάξης των 32 δισεκ. € (εκ των οποίων 22,5 δισεκ. € επιχορηγήσεις).

5^{ον}. Την προοπτική μιας προσωρινής (7ετούς) αναστολής (Moratorium) για την εξυπηρέτηση του Δημοσίου Χρέους, δεδομένης της εκτίναξης του μεγέθους του και της ανατροπής των ήδη προγραμματισμένων καταβολών κεφαλαίου και τόκων.

Συμπερασματικά, λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω και θεωρώντας ότι στην υπάρχουσα οικονομική και κοινωνική κατάσταση της χώρας η όποια καταγραφή ελλείπουσας πολιτικής, αβελτηρίας ή αδράνειας δεν θα είναι καταστροφική μόνο για κάποια μερίδα του ελληνικού πληθυσμού, αλλά θα επηρεάσει το μέλλον ολόκληρης της κοινωνίας για τουλάχιστον μια ακόμα 10ετία σαν αυτή που έχουμε ήδη βιώσει. Το φθινόπωρο είναι κοντά και τότε θα φανούν πάλι καταγεγραμμένες οι συνέπειες των διαρθρωτικών προβλημάτων της χώρας, του χρηματοπιστωτικού συστήματός της και της προχειρότητας των επιλογών της διακυβέρνησής της.